

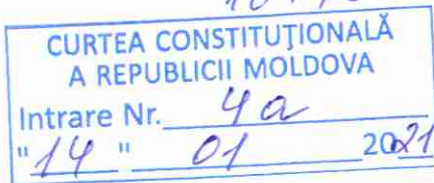
Parlamentul
Republicii Moldova

D. P. nr. 01/01-07

12. 01. 2021

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD-2004, mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, 28

SESIZARE

**privind controlul constituționalității
Articolului II punctele 4 și 5 din Legea pentru modificarea
unor acte normative nr. 240 din 16.12.2020**

I. AUTORUL SESIZĂRII

Dan PERCIUN – deputat în Parlamentul Republicii Moldova,
mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105

II. OBIECTUL SESIZĂRII

În conformitate cu prevederile art.21 alin.(3) și art.22 ale Legii nr.39/1994 despre statutul deputatului în Parlament, art.4 alin.(1) lit.a) și art.25 lit.g) ale Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, solicităm examinarea prezentei sesizări care are ca obiect exercitarea controlului constituționalității Articolului II punctele 4 și 5 din Legea nr.240/2020 pentru modificarea unor acte normative.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 36

Dreptul la ocrotirea sănătății

- (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.
- (2) Minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit.
- (3) Structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii organice.

Articolul 64

Organizarea internă

(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament. Resursele financiare ale Parlamentului sînt prevăzute în bugetul aprobat de acesta.

Articolul 72

Categorii de legi

- (1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.
- (2) Legile constituționale sînt cele de revizuire a Constituției.
- (3) Prin lege organică se reglementează:
  - a) sistemul electoral;
  - b) organizarea și desfășurarea referendumului;

- c) organizarea și funcționarea Parlamentului;
- d) organizarea și funcționarea Guvernului;
- e) organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a contenciosului administrativ;
- f) organizarea administrației locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală;
- g) organizarea și funcționarea partidelor politice;
- h) modul de stabilire a zonei economice exclusive;
- i) regimul juridic general al proprietății și al moștenirii;
- j) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială;
- k) organizarea generală a învățământului;
- l) regimul general al cultelor religioase;
- m) regimul stării de urgență, de asediu și de război;
- n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;
- o) acordarea amnistiei și grațierii;
- p) celelalte domenii pentru care, în Constituție, se prevede adoptarea de legi organice;
- r) alte domenii pentru care Parlamentul consideră necesară adoptarea de legi organice.

(4) Legile ordinare intervin în orice domeniu al relațiilor sociale, cu excepția celor rezervate legilor constituționale și legilor organice.

Articolul 74

Adoptarea legilor și a hotărârilor

(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

(3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta sînt examinate de Parlament în modul și după prioritățile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.

(4) Legile se trimit spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 96

Rolul

(1) Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament.

Articolul 131

Bugetul public național

(1) Bugetul public național cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele raioanelor, orașelor și satelor.

(4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.

(6) Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Articolul 134

Statutul

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135

Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

IV. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Legea dedusă controlului de constituționalitate, este adoptată cu încălcarea principiului legalității, separației puterilor în stat, precum și cu nesocotirea rolului constituțional al Parlamentului, al Guvernului, dar și celui al Curții Constituționale.

Având în vedere că potrivit art. 31 alin. (3) din Legea nr. 317/1994, Curtea Constituțională examinează în exclusivitate probleme de drept, întru examinarea completă, multiaspectuală a circumstanțelor de drept, considerăm oportun a expune succint și în ordine cronologică circumstanțele

de fapt și alte argumente concludente pentru elucidarea conținutului normelor constituționale încălcate, care, în ansamblu, vor proba cu certitudine temeinicia sesizării înaintate.

Din start și cu titlu introductiv menționăm că potrivit art. 36 alin. (1) din Constituție, dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

Dreptul la ocrotirea sănătății, ca unul din drepturile fundamentale ale cetățeanului este conturat la nivel internațional, iar din anul 1946, acest drept este consacrat în Constituția Organizației Mondiale a Sănătății, al cărei preambul proclamă: „*O stare perfectă de sănătate pe care poate să o atingă un om constituie un drept fundamental al oricărei ființe umane, indiferent de rasă, religie, vederi politice, situație economică sau socială*”, ulterior fiind înscris în numeroase acte internaționale.

De asemenea, la nivel mondial, problemele privind dreptul la sănătate sunt de competența Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), al cărei principal scop este să asigure condițiile necesare pentru ca toate popoarele să atingă cel mai înalt grad de sănătate.

În același context, conform jurisprudenței Curții Constituționale dreptul la ocrotirea sănătății, dreptul persoanei la asistența medicală include dreptul de a alege sau de a schimba medicul și instituția medico-sanitară, precum și dreptul de a primi asistența medicală adecvată și de calitate, iar toate în ansamblu constituie garanția păstrării fondului genetic al țării, prin crearea condițiilor de viață și de muncă, prin garantarea asistenței medicale și furnizarea de medicamente calitative în corespundere cu exigențele medicinei moderne, precum și prin apărarea juridică împotriva prejudiciilor cauzate sănătății.

Ocrotirea sănătății populației constituie un domeniu de importanță vitală și de interes public deosebit, care obligă statul să ia măsuri pentru asigurarea viabilității, modernizării și dezvoltării lui, iar răspunderea pentru garantarea dreptului cetățenilor la ocrotirea sănătății și la asistență medicală, în ultimă instanță, revine statului.

Republica Moldova este parte la o serie de acte și organizații internaționale, a căror preocupare este sănătatea și multiplele ei aspecte, iar o parte din aceste acte sunt de forță juridică supremă, obligând statul să le respecte și să le implementeze plenar. Pentru implementarea principiilor consacrate de actele internaționale și pentru realizarea obligațiilor inerente, Constituția Republicii Moldova stipulează, precum a fost precizat, în art. 36 alin. (1) dreptul la ocrotirea sănătății, care este un drept garantat. Garantarea dreptului la sănătate de către stat presupune, inclusiv, obligația statului de a asigura livrarea către populație a medicamentelor calitative, precum și dreptul persoanei de a fi informată despre tipurile de medicamente ce urmează a fi administrate în funcție de bolile ce urmează a fi tratate.

Medicamentele reprezintă un element important în profilaxia, diagnosticul și tratamentul diferitelor boli, iar dezvoltarea coordonată a sectorului farmaceutic, precum și importanța socială a acestuia, este una din problemele prioritare ale ocrotirii sănătății, din care motiv cadrul normativ în domeniu reglementează întreg sistemul farmaceutic, inclusiv în partea privind elaborarea, testarea, autorizarea, fabricarea, distribuirea și utilizarea rațională a medicamentelor, precum și a legislației în domeniul medicamentelor și activității farmaceutice.

Până la adoptarea legii contestate s-au depus eforturi enorme ce au avut ca sarcină garantarea accesibilității asistenței cu medicamente a populației, elaborarea și implementarea sistemului de compensare, a cheltuielilor pentru medicamentele utilizate în tratamentul celor mai frecvente maladii și în tratamentul păturilor defavorizate ale populației, consolidarea sistemului farmaceutic de stat și a sistemului prin care se asigură calitatea corespunzătoare a medicamentelor în etapele de elaborare, autorizare, fabricare și circulație, ceea ce garantează protecția consumatorilor de medicamente în conformitate cu legislația în vigoare, precum și efectuarea măsurilor de protecție a populației și a societății în ansamblu de abuzul de medicamente și dezvoltarea sistemului informațional în domeniul medicamentelor, efectuarea de măsuri eficiente în vederea informării în acest domeniu a specialiștilor și a populației în ansamblu.

Considerăm necesar de a expune în mod succint și atenționarea Comunității academice a Facultății de Farmacie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și a Asociației Farmaciștilor din Republica Moldova ce exprimă o profundă îngrijorare față de modificările cadrului legislativ ce reglementează activitatea farmaceutică, care reprezintă o subminare a sistemului farmaceutic prin discreditarea farmaciștilor și prin dorința de a scoate de sub control acest domeniu atât de specific, despre conținutul cărora au aflat din mass-media și de pe rețelele de socializare.

În declarație se specifică faptul că pe parcursul celor 56 de ani de la fondarea Facultății de Farmacie, circa 5000 de specialiști farmaciști cu studii superioare au fost pregătiți pentru sistemul de sănătate, fiind antrenați preponderent în asigurarea asistenței farmaceutice populației prin oferirea de produse farmaceutice și parafarmaceutice prin intermediul farmaciilor comunitare de tip deschis, așa cum este reglementată și realizată această activitate în toate statele.

Specialiștii mai indică că legile aprobate recent sunt în contradicție atât cu cadrul legislativ al sistemului de sănătate din Republica Moldova, cât și cu cel internațional, inclusiv din Uniunea Europeană și țările CSI, iar o farmacie comunitară și filiala acesteia pentru desfășurarea activității farmaceutice trebuie să corespundă cu strictete cerințelor, serviciile să fie

prestate de cadre farmaceutice, să dispună de spațiu, dotare, licență, aviz sanitar, certificat de acreditare și multe altele. Cele enumerate nu pot fi asigurate într-o „unitate mobilă farmaceutică”, sau prin intermediul „farmaciilor virtuale” (prin internet), „magazine” și „farmacii ambulante” care vor avea, cu regret, un efect invers, în unele cazuri cu consecințe foarte grave asupra sănătății consumatorilor de medicamente.

În acest context, subscriem atenționării Comunității academice a Facultății de Farmacie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și a Asociației Farmaciștilor din Republica Moldova potrivit căreia prevederile contestate vor avea un impact negativ, în special asupra sănătății populației și asupra sistemului farmaceutic per ansamblu, din următoarele considerente:

- *medicamentul nu este un simplu produs, iar pentru asigurarea efectului terapeutic, acesta necesită un regim special de depozitare și transportare, în corespundere cu proprietățile fizico-chimice și respectarea normelor sanitare, ce nu pot fi asigurate în „unitatea mobilă”, implicit, drept consecință, nefiind garantată livrarea unui medicament calitativ, eficient și inofensiv consumatorului final;*

- *orice medicament poate deveni toxic în condiții de păstrare inadecvată, la supradozare, utilizare incorectă, fără indicația medicului sau consultația farmacistului;*

- *utilizarea necontrolată a medicamentelor este o problemă gravă a sistemului de sănătate în întreaga lume, ce se soldează cu agravarea sănătății consumatorilor de medicamente, iar în aceste condiții există riscul creării stocurilor de medicamente inutile la domiciliu prin dorința de a le avea pentru orice eventualitate și posibilitatea de a le procura nelimitat;*

- *fiind substanțe chimice, medicamentele, chiar și atunci când sunt administrate corect, pot avea nu doar efecte benefice, ci și reacții adverse, mai ales când sunt utilizate fără prescripția medicului și fără consultația farmacistului, iar practica mondială este un argument incontestabil în acest sens;*

- *în societatea noastră deja se atestă un consum abuziv de medicamente prin încurajarea și promovarea automedicației necontrolate, care se soldează cu intoxicații și diverse efecte secundare, iar accesul necondiționat la preparatele farmaceutice, inclusiv on-line, va facilita acest lucru, scopul final al furnizorilor fiind realizarea lor masivă pentru a-și acoperi cheltuielile suportate;*

- *comercializarea și livrarea la domiciliu a medicamentelor de către persoane fără studii farmaceutice, incompetente să ofere informații cu privire la modul de utilizare, reacții adverse, interacțiuni ș.a., se va solda cu urmări grave asupra sănătății oamenilor, sesizate în timp;*

- imposibilitatea asigurării utilizării raționale a medicamentelor și monitorizării ulterioare a administrării de către pacienți, întrucât farmacistul, care este specialistul principal în domeniul medicamentului conform definiției date de Organizația Mondială a Sănătății, discută cu pacientul în farmacie, apreciază starea lui de sănătate și necesitatea consultării medicului, oferă sfaturi, gestionează și monitorizează tratamentul pacienților etc.;

- încurajarea polipragmaziei, prin procurarea de către consumatori a mai multor medicamente care conțin același principiu activ sau sunt din aceeași clasă farmacoterapeutică, conduce la declanșarea maladiilor iatrogene;

- în țară se atestă utilizarea irațională a medicamentelor în rândul populației, fapt ce condiționează imposibilitatea comparării cu alte țări în care se admite livrarea unor medicamente, în afara farmaciei, exclusiv din lista medicamentelor fără prescripție (Lista OTC);

- este ambiguă sintagma „personal instruit în domeniul farmaciei” pentru cei care nu au studii farmaceutice?, întrucât instruirea în domeniul farmaciei se realizează doar la USMF „Nicolae Testemițanu” (studii superioare integrate de 5 ani) și la Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” (studii medii de 3 ani), din care motiv nu este clar care vor fi acele persoane „instruite”, de către cine și cum – menite să „trateze”?

- există riscul de comercializare necontrolată a medicamentelor falsificate, contrafăcute și neautorizate în Republica Moldova;

- nu va fi asigurat controlul așa numitei „activități farmaceutice în farmacia mobilă”, lipsa căruia se soldează cu încălcarea tuturor cerințelor față de medicament ca produs specific;

- liberalizarea prețurilor la medicamente va provoca scumpirea lor nefondată, care este inadmisibilă pentru sistemul de sănătate.

La caz, pe 11.06.2020 Parlamentul Republicii Moldova a votat în prima lectură, iar la 16.12.2020, în a doua lectură (finală) Legea (contestată) pentru modificarea unor acte normative nr. 240 din 16.12.2020, inițiativă legislativă înregistrată în Parlamentul Republicii Moldova cu nr. 302 la 06.12.2019.

În fapt, menționăm că potrivit datelor publice accesibile pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova proiectul de Lege în varianta inițială, care a fost avizat parțial pozitiv de către Guvern avea următoarea redacție:

„Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 1409-XIII din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 52–53,

art. 368), cu modificările și completările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3:

1) în noțiunea „înregistrare a prețului de producător”, sintagma „Catalogul național de prețuri de producător la medicamente” se substituie cu sintagma „Catalogul național de prețuri la medicamente”.

2) noțiunea „Catalog național de prețuri de producător la medicamente” se substituie cu noțiunea „Catalogul național de prețuri la medicamente” care va avea următoarea noțiune:

„Catalogul național de prețuri la medicamente - (în continuare – Catalog național de prețuri) – registru oficial de înscriere și evidență a prețurile maxime ale medicamentelor de uz uman valabile în Republica Moldova, aprobate de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, care pot fi comercializate de către producători, deținătorii de înregistrare a medicamentelor, importatori, distribuitorii angro și farmacii; ”;

3) articolul 3 se completează cu următoarea noțiune:

„Catalogul de prețuri la medicamentele compensate – registru oficial de înscriere și evidență a prețurilor pentru medicamente compensate care conține informații privind coplata pacientului și suma compensată de Compania Națională de Asigurări în Medicină per ambalaj a fiecărei denumiri comerciale corespunzătoare pentru DCI(denumirile comune internaționale) compensate, care se comercializează în farmacii; ”.

2. La articolul 6 lit.1) se modifică după cum urmează:

„1) avizează, aprobă și înregistrează prețurile de producător la medicamente și stabilește prețurile maxime cu care pot fi comercializate acestea de către distribuitorii angro și farmacii, în baza prețului de producător declarat și aprobat, în moneda națională (lei moldovenești), cu includerea acestora în Catalogul național de prețuri în conformitate cu metodologia aprobată de Guvern;”

3. Articolul 6¹:

1) la alineatul 1 sintagma „Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale” se substituie cu sintagma „Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;”;

2) la alineatul 2 după sintagma „prețurile de producător” se completează cu sintagma „cît și prețurile maxime cu care pot fi acestea comercializate de către distribuitorii angro și farmacii, stabilite în baza prețului de producător declarat și aprobat”, în continuare după text;

3) la alineatul 4 sintagma „fără taxe (ex works)” se substituie cu sintagma „CIP (Carriage and Insurance Paid to - transport și asigurare plătite până la [locul de destinație convenit]), în continuare după text”.

4. Articolul 6¹ se completează cu articolul 6² după cum urmează:

„Articolul 6². Catalogul de prețuri la medicamentele compensate

(1) Responsabil de crearea și administrarea Catalogului de prețuri la medicamentele compensate este Compania Națională de Asigurări în Medicină. Catalogul se completează lunar, în prima zi lucrătoare a lunii, în baza prețului calculat și aprobat.

(2) Catalogul de prețuri la medicamente compensate conține informație privind prețul pentru fiecare denumire comercială a medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, coplata pacientului și suma compensată de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, per ambalaj. Acesta se revizuieste semestrial.

(3) Catalogul de prețuri la medicamentele compensate va fi disponibil pe pagina-web oficială a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Art. II. – Legii cu privire la activitatea farmaceutică nr. 1456-XII din 25 mai 1993 ((republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.59-61, art.200), cu modificările și completările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1:

1) noțiunea „*preț de producător*”, se modifică după cum urmează:

„*preț de producător* – preț al mărfii, adică prețul CIP (Carriage and Insurance Paid to - transport și asigurare plătite până la [locul de destinație convenit]) conform clauzelor internaționale de comerț INCOTERMS 2000 stabilite de Camera Internațională de Comerț de la Paris, care a fost declarat de producător sau de reprezentantul oficial al acestuia pentru aprobare și includere în Catalogul național de prețuri la medicamente;”.

2) noțiunea „*preț de achiziție*”, se modifică după cum urmează:

„*preț de achiziție* – preț al producătorului, indicat în documentele primare, recalculat în monedă națională (leu) conform cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data efectuării operațiunii de vămuire, luând în calcul taxele vamale, cheltuielile pentru controlul calității medicamentelor achitate, cât și alte taxe atribuite de stat;

3) noțiunea „*preț de livrare de la producătorul autohton*” se exclude;

2. La articolul 20:

1) aliniatul 2, litera a), b), c), d), e) se modifică după cum urmează:

după sintagma „pentru medicamentele al căror preț” se adaugă sintagma „de producător”;

sintagma „Catalogul național de prețuri de producător la medicamente” se expune în altă redacție „Catalogul național de prețuri la medicamente”;

sintagma „la prețul de livrare de la producătorul autohton sau” se exclude.

2) aliniatul 2¹ se modifică după cum urmează:

sintagma „indicate la alin. (2)” se substituie cu sintagma „de 12% la prețul de achiziție, dintre care:

- până la 4% – pentru agenții economici care importă și/sau distribuie cu ridicata medicamente atât de import, cât și autohtone, cumulativ, pe întregul segment de distribuție angro, până la livrarea în rețeaua cu amănuntul;

- până la 8% – pentru farmacii.”;

3. Articolul 20² se completează cu articolul 20³ după cum urmează:

„Articolul 20³. Sistemul național de prescriere electronică

(1) Compania Națională de Asigurări în Medicină organizează și administrează sistemul național de prescriere electronică asigurând interoperabilitatea acestuia cu toate sistemele informaționale automatizate ale Companiei la nivel național, pentru utilizarea eficientă a informațiilor în elaborarea politicilor de sănătate și pentru managementul sistemului de sănătate.

(2) Pentru prescrierea medicamentelor care sunt compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, se utilizează numai prescripția medicală electronică (rețeta electronică).

(3) Persoanele care dețin dreptul de a prescrie medicamente compensate din instituțiile medicale, precum și cele care dețin dreptul de a elibera medicamente compensate în instituțiile farmaceutice, indiferent de forma juridică de organizare, de tipul de proprietate și de subordonare, prescriu și eliberează medicamente compensate numai cu condiția implementării sistemului național de prescriere electronică.

(4) Fiecare persoană asigurată are dreptul să acceseze sistemul național de prescriere electronică, în condițiile securității cibernetice și să obțină informație detaliată cu privire la toate prescripțiile și medicamentele eliberate pe IDNP- ul său, sau al copiilor minori.

(5) Regulamentul cu privire la implementarea sistemului național de prescriere electronică se aprobă de Guvern”.

Art. III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare după 3 luni de la publicarea acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I pct. 3, care se vor pune în aplicare de la 1 ianuarie 2021.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce în concordanță actele sale normative cu prezenta lege”.

Proiectul respectiv a fost examinat în cadrul Comisiilor permanente ale Parlamentului, a fost avizat de către Guvern și Direcția juridică a Parlamentului, cu avize parțial pozitive, iar Comisia sesizată în fond și anume Comisia protecție socială, sănătate și familie, conform raportului CPS-06 nr. 87 din 21.05.2020, de asemenea a avizat pozitiv proiectul.

Problematic și neconstituțional în fond este **textul de lege adoptat după acceptarea în conținutul acestuia a amendamentului SS nr. 106** din 10.12.2020 – Art.II pct. 4 și Art.II pct. 5 cu următorul cuprins:

a) Art. II pct. 4

„I. La articolul II se introduce subpunctul 4 cu următorul conținut:

„4. Articolul 6¹ se completează cu alineatele noi, (2³) și (2⁴), după cum urmează:

„(2³) Prețul medicamentelor OTC și al medicamentelor preparate în farmacia *ex tempore* se stabilește și se modifică în mod liber.

(2⁴) Prin excepție de la alin. (2³), sunt supuse aprobării prețurile medicamentelor OTC care se prescriu și se eliberează pe bază de prescripție medicală și se regăsesc în lista denumirilor comune internaționale compensate, și sunt achitate parțial sau integral de către Compania Națională de Asigurări în Medicină.”

II. La articolul II se introduce subpunctul 5 cu următorul conținut:

„5. După articolul 19¹, se introduce articolul 19², cu următorul conținut: Articolul 19². Eliberarea medicamentelor în afara farmaciilor și filialelor acestora.

(1) Asistența populației cu medicamente care se eliberează fără prescripție medicală (OTC) se efectuează și în afara farmaciilor și filialelor acestora.

(2) Modul de deschidere, funcționare și control al punctelor care vor elibera medicamente OTC se stabilește de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și se aprobă de Guvern în limita prevederilor legii.

(3) Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale va elabora lista medicamentelor OTC premise spre eliberare în afara farmaciilor, stabilind inclusiv forma farmaceutică, doza și ambalajul permis spre eliberare, care va fi aprobă de Guvern. Lista va include numai produse medicamentoase pe bază de plante și de sinteză, care au un raport risc-beneficiu favorabil și sunt utilizate pentru tratamentul simptomelor ușoare și probleme de sănătate ușoare, iar datele lor de farmacovigilență prezintă un risc mic. Agenția va

publica pe pagina web oficială lista medicamentelor OTC care pot fi distribuite în punctele special amenajate.

(4) Medicamentele pot fi eliberate din punctele special amenajate numai adulților.

(5) Medicamentele pot fi eliberate din punctele special amenajate numai de către personal instruiți, care trebuie să atenționeze cumpărătorul despre citirea prospectului pentru utilizator cu privire la produsul medicamentos, după caz.

(6) Stimulentele comerciale în eliberarea cu amănuntul a medicamentelor care ar conduce pacientul la achiziționarea sau utilizarea inutilă sau excesivă a medicamentelor sunt interzise.”

III. La articolul II se introduce subpunctul 6 cu următorul conținut:
„9. Articolul 1, se completează cu o nouă definiție, după cum urmează:
„obligația de serviciu public - reprezintă cerințe și îndatoriri specifice impuse organismelor prestatoare în fiecare sector al serviciilor publice de către legiuitor sau de către autoritățile administrației publice competente cu reglementarea, autorizarea sau gestiunea serviciului public respectiv.

IV. La articolul II se introduce subpunctul 7 cu următorul conținut:
„10. Articolul 18, se completează cu alineatele noi (1²) și (1³), după cum urmează: „(1²) Agenția medicamentului și Dispozitivelor Medicale va elabora și implementa reglementări privind obligația de serviciu public prin care se va asigura stocuri adecvate și continue de medicamente, de care să dispună obligatoriu depozitele farmaceutice și farmaciile.

(1³) Agenția medicamentului și Dispozitivelor Medicale va monitoriza executarea obligației de serviciu public de către producători, distribuitori angro și farmacii, în asigurarea în mod permanent, o gamă adecvată de medicamentele esențiale și vitale cât și medicamentele compensate care să răspundă necesităților unei zone geografice determinate și de a livra pe întreg spațiul respectiv cantitățile solicitate în cel mai scurt termen.”

V. La articolul II se introduce subpunctul 8 cu următorul conținut:
„11. Articolul I⁴ pct. (6), se completează cu o literă nouă (f), după cum urmează:

„(f) nerespectarea obligației de serviciu public.”

Ținând cont de faptul că legea ce constituie obiectul prezentei sesizări a fost contestată și de alți colegi deputați, în ansamblu cu alte legi, prin prezenta sesizare ne expunem în partea ce ține de legalitatea și constituționalitatea examinării, acceptării legii în ansamblu prin prisma amendamentului menționat și ținând cont de atenționarea specialiștilor în domeniu referitoare la eventualele consecințe grave ce pot surveni, inclusiv

menționăm că Legea contestată este rezultatul falsificării procesului verbal al Comisiei de profil pentru lectura a II.

În drept, conform art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Conform art. 7, Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă, nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică, iar potrivit art. 8 alin. (1), Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Potrivit art. 72 alin. (3) din Constituție, constituie obiectul de reglementare a legilor organice reglementarea organizării și funcționării Parlamentului, a Guvernului, iar art. 131 alin. (4) din Constituție stipulează expres că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern. Conform alin. (6) al aceluiași articol, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Din start precizăm că în acord cu jurisprudența constituțională, acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în orice domenii fără respectarea procedurilor interne și cu arogarea unor atribuții improprii, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale acestei autorități, consacrate de Constituție și transformarea acesteia în autoritate publică executivă.

Autonomia internă a Parlamentului sau autonomia regulamentară de care beneficiază legislativul, în temeiul dispozițiilor constituționale, îi acordă dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare. Regulamentul Parlamentului, sub aspectul naturii juridice, este actul adoptat nu în virtutea calității de autoritate legiuitoare a Parlamentului, ci în calitate de organism autonom, investit cu o putere de organizare și funcționare proprie.

Autonomia regulamentară constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea fundamentală și nu poate fi exercitată însă în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului sau ale

Guvernului, implicit cu încălcarea normelor constituționale, a valorilor statului de drept și a separației puterilor în stat.

Precum a menționat Curtea în jurisprudența constantă, în conformitate cu articolul 6 din Constituție, în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției, iar sensul și conținutul teoriei separării puterilor prezumă un echilibru al puterilor și o independență relativă a acestora, un sistem de frâne, de balanțe și contrabalante, care ar influența reciproc autoritățile, nepermițându-le depășirea limitelor stabilite de Constituție în exercitarea atribuțiilor.

Conform Hotărârii nr. 7 din 16 aprilie 2015 instituirea principiului separației puterilor statului are drept scop crearea unui sistem de guvernare care ar permite stoparea abuzului din partea unei puteri asupra alteia, iar principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea „*checks and balances*” (în traducere aproximativă din limba engleză însemnând „*sistemul de frâne și contrabalante*”), stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv, iar acest sistem de frâne și contrabalante reprezintă condiția *sine qua non* a democrației moderne, împiedicând omnipotența legislativului, pe cea a executivului sau a judiciarului.”

Astfel, conform jurisprudenței constante a Curții, principiul legalității în cadrul procesului de adoptare a actelor normative, ca principiu constituțional, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării, iar regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la Guvern și instituțiile prevăzute de lege, reprezintă instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, dar nu să creeze insecuritate juridică.

În acest scop, în legile fundamentale sunt inserate diverse modalități tehnice de protecție a stabilității procesului legislativ care este o caracteristică fundamentală a statului de drept și un principiu important al constituționalismului democratic, care încurajează stabilitatea politică, eficiența, legitimitatea, calitatea procesului decizional, precum și protecția drepturilor și intereselor non-majorității. [...]

În cazul modificării anumitor prevederi ale legislației este evident că s-ar putea răsfrânge și asupra conținutului altor prevederi ale acesteia, precum și asupra reglementării legale în ansamblu, iar la modificarea

cadrului normativ trebuie să se țină seama de integritatea sistemului de drept, într-un anumit domeniu, astfel încât prevederile modificate să fie interconectate până la gradul la care conținutul acestora determină conținutul altor prevederi ale spectrului de relații sociale reglementate.

Limitările de fond și procedurale cu privire la inițiativele legislative inclusiv procedura de adoptare a amendamentelor sunt reglementate de Regulamentul Parlamentului.

Succint menționăm că potrivit art. 65 alin. (2) din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr. 797/1996, amendamentul urma a fi prezentat în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în primă lectură, iar acesta urma a fi avizat în fond repetat de către Guvern și Direcția juridică a Parlamentului, inclusiv urma a fi obținut avizul Centrului Național Anticorupție.

Mai mult decât atât, obiectul de reglementare al legii contestate se referă la activitatea unităților farmaceutice, ca activitate de întreprinzător stabilită de Legea privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235/2006, iar la proiectul respectiv (amendament) nu a fost efectuată analiza impactului de reglementare ca procedură obligatorie stabilită de legea în referință, pentru asigurarea principiului previzibilității. La caz, în lipsa analizei impactului de reglementare, care oferă o evaluare a impactului noilor reglementări asupra activității de întreprinzător, a respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor și principiilor politicii de reglementare a activității de întreprinzător, se constată o gravă încălcare de procedură.

Prin faptul că legea contestată exceptează unitățile mobile de mai multe obligații legale se încalcă grav principiul liberei concurențe.

Astfel de reglementări, în mod evident, încalcă dispozițiile Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, iar potrivit art. 34 alin (2) din respectiva Lege, toate autoritățile administrației publice sunt obligate să transmită Consiliului Concurenței spre avizare proiectele de acte legislative și normative care au sau pot avea impact anticoncurențial.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 6/2014, Curtea a specificat că o premisă fundamentală în vederea realizării transpunerii în practică a principiului liberei concurențe este asigurarea, prin cadrul legal instituit de către stat, a egalității oportunităților între agenții economici. Aceasta presupune, în mare parte, nefavorizarea unor agenți economici prin acordarea unor avantaje financiare sau de alt tip în comparație cu concurenții lor din sfera de activitate respectivă.

În același context, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 18.02.2011 este indicat expres că condiția imperativă privind controlul *a priori* al autorității executive asupra procesului bugetar este determinată de

dreptul și obligația Guvernului de a asigura realizarea politicii interne și externe a statului, expusă în programul său de activitate, aprobat de Parlament (art. 96, art.98 alin. (3) din Constituție), iar conform art.131 alin. (6) din Constituție, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Astfel, în opinia autorului sesizării, prevederile contestate vor avea consecințe negative în executarea obligației statului de a asigura dreptul la sănătate al cetățenilor, garantat de Constituție, din care motiv solicităm Curții Constituționale, în calitate de garant al realizării principiului separației puterilor, statuat în art. 6 din Constituție, declararea neconstituțională a legii contestate.

b) Art. II pct. 5

Art. II. – Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59–61, art. 200), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

5. Articolul 20:

la alineatul (2) literele a), b), c), d) și e), după cuvintele „pentru medicamentele al căror preț” se introduc cuvintele „de producător”, sintagma „Catalogul național de prețuri de producător la medicamente” se substituie cu sintagma „Catalogul național de prețuri la medicamente”, iar cuvintele „la prețul de livrare de la producătorul autohton sau” se exclud;

la alineatul (2¹), textul „indicate la alin. (2)” se substituie cu textul „de 12% la prețul de achiziție, dintre care:

– până la 4% – pentru agenții economici care importă și/sau distribuie cu ridicata medicamente atât de import, cât și autohtone, cumulativ, pe întregul segment de distribuție angro, până la livrarea în rețeaua cu amănuntul;

– până la 8% – pentru farmacii.”

Modificarea adoptată schimbă adaosul comercial maxim care poate fi aplicat la comercializarea medicamentelor compensate. Conform prevederilor anterioare acesta varia în funcție de prețul medicamentului de la 40% până la 16%. Modificarea votată stabilește un plafon cumulativ de 12%. Compensarea costului medicamentelor se face de către Compania Națională de Asigurări în Medicină din contul Fondului de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală, parte a bugetului național, conform prevederilor legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a Hotărârii de Guvern nr. 1372/2005 cu privire la modul de compensare a medicamentelor în condițiile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Modificarea plafonului adaosului comercial la medicamente compensate atrage după sine schimbarea cheltuielilor suportate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru asigurarea accesului populației la medicamente și implicit afectează bugetul public național.

Conform alineatului 4, al articolului 131 din Constituție „(4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.”

Modificarea propusă și votată privind schimbarea plafonului adaosului comercial nu a fost acceptată de către Guvern. În avizul său privind acest proiect de lege Guvernul a menționat următoarele:

„Referitor la propunerea de aplicare a adaosurilor comerciale diferențiate pentru medicamente compensate în mărime de 4% cu ridicata și 8% cu amănuntul, considerăm că o astfel de abordare va permite micșorarea mărimii coplății achitate de către pacienți pentru medicamentele compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Însă, pentru argumentarea mărimii adaosurilor comerciale de 4% și 8%, stipulate în proiect, este necesar de a efectua modelarea situației ce urmează a fi reglementată, în vederea estimării valorilor reale de micșorare atât a coplăților pacienților, cât și a sumelor fixe achitate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, cu identificarea riscurilor la care vor fi expuși pacienții, prestatorii farmaceutici și Compania Națională de Asigurări în Medicină.

De asemenea, propunerea de a stabili la art.20 alin.(2¹) un alt nivel al valorii adaosului comercial pentru medicamentele compensate nu are o argumentare bazată pe analiză economică și evaluare ex-ante a impactului de reglementare a limitei adaosului comercial de 12% dintre care până la 4% pentru agenții economici care distribuie cu ridicata medicamente compensate și până la 8% pentru farmacii. Se poate constata că această propunere stabilește condiții inegale de activitate în cazul prestației echivalente pentru aceleași întreprinderi, întrucât propune un nivel al adaosului comercial pentru comercializarea medicamentelor compensate, ceea ce ar putea afecta interesele legitime ale consumatorilor de a avea acces la medicamente disponibile și calitative.

Astfel, în scopul protecției, menținerii și stimulării concurenței, precum și promovării intereselor legitime ale consumatorilor, considerăm oportun de a examina suplimentar aceste aspecte, astfel încât cadrul de reglementare a activității farmaceutice să asigure un echilibru între interesele întreprinderilor de a activa într-un mediu concurențial efectiv pe această

piață și între interesele consumatorilor de a dispune de medicamente accesibile și calitative”.

Guvernul a expus riscurile unei asemenea modificări și a menționat că propunerea urmează a fi examinată suplimentar. În fapt, Guvernul nu a acceptat propunerea care, după cum am indicat, implică modificarea cheltuielilor bugetare.

Prin urmare, în absența acceptului Guvernului, prevederile Art.II pct. 5 al legii nr. 240 din 16.12.2020 sunt vădit neconstituționale.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În temeiul celor evocate solicităm:

1. Declararea sesizării ca fiind admisibilă;
2. Admiterea sesizării și declararea neconstituționalității prevederilor Articolului II punctele 4 și 5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 240/2020.

Cu respect,

Dan PERCIUN

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova